

Lavaga laulatatud

TEKST MARVI TAGGO
FOTOD ERAKOGU, ESTONIA TEATER

Päevad pole vennad, kuid Puurade kodus jätkub alati huumorimeelt, elurõõmu, õndsat totrust ja armastust. Kodu pole ainult katus, vaid koht, kus üksteist mõistetakse ning õnn võib avalduda vaid ühes öeldud sõnas.

Puurade kodu asub Mustjõe rajoonis, mere kaldal, aga nende teine kodu on juba palju aastaid olnud Estonia teater. Sirje ja Väino on partnerid nii elus kui laval, jälginud teineteise õnnestumisi ja ka ebaõnnestumisi. Kuna tegu on läbi ja lõhki teatriinimesetega, on kodu mõneti ka dubleerinud lavaelu, sest jutt käib seal sageli edasi ikka teatriteemadel.

Sirje tuli Estonia teatri koori 1975. aastal, olles siis veel konservatooriumi viimase kursuse üliõpilane. Pärast lõpetamist sai temast Estonia solist. Väino Puura on Estonia teatri solist 1976. aastast, kui oli veel konservatooriumi kolmanda kursuse üliõpilane.

Teatrilaval pole nagu kodus või kaupluses. Teatri toretsevates ballisaalides astutakse teistmoodi: elegantse sammuga, kantakse sabaga frakke ja sädelevaid kostüüme. Harv pole seegi, kui mõni mööduja tänaval naeratab. See on märk laval oldud aastatest – Puurasid tuntakse ja märgatakse.

Kuid Sirje ja Väino on juhtinud ka juubeleid, mõisapidusid ja balle, mis nõuavad teinekord sama palju energiat või isegi rohkem kui operetietendus või ooper. Kui Puuradele esimest korda balli juhtimise ettepanek tehti, siis nad sellega kohe ei nõustunud. Tuli uus pakkumine, Puurad võtsid tuld ja on teinud seda tööd nüüd juba palju aastaid.

Väino: „See on paras pingutus, sest need ballid kestavad tavaliselt öhtust hilisööni. Pärast oled rampväsinud. Sama palju kui laulma, pead ka rääkima, meeolelu üleval hoidma, kuni kuulutatakse välja viimane valss.”

Sirje: „Kusjuures balli esimeste külaliste tulekuks pead olema juba soenguga, kostüümis ja naeratus huulil. Terve see õnnis aeg oled püsti ja suhtled publikuga. Igale uuele seltskonnale tuleb leida õige toon, tabada see õige „helistik”, sest olukorrad ja inimesed on ju erinevad.”

PUURAD SIIN, PUURAD SEAL

Juba diplomietenduse, Mozarti „Figaro pulma” aegu hakkas Puuradele etenduse lõpus saabuma lillekimpe, mille saatjateks – üllatus, üllatus! – Sirje ja Väino Puura. Teatri lilleprouad olid alguses segaduses – mis nali, saadavad ise endale lilli?! Siis aga tuli välja, et lillesaatjateks on geoloogiaprofessor Väino Puura ja tema abikaasa Sirje Puura. „Nüüd oleme juba ammuised tuttavad ja üksteisel külaski käinud,” ütleb Sirje.

Ükskord toodi Estonia teatri valvelauda rahakaart Väino Puura nimele. Postkontoris oli ametnik kaardilt teaduste akadeemia aadressi maha tõmmanud ja kirjutanud sinna omaenese tarkusest Estonia teatri aadressi. Väino: „Kuna raha tuli raadios lindistamise eest, taipasin kohe, et midagi on viltu, sest ma polnud hetkel raadios midagi lindistanud. See ei saanud olla minule, viisin rahakaardi naabruses asuvasse teaduste akadeemiasse.”

„Kui Väino teatri külalissetendustega Tampere käis, otsisid ta pärast etendust üles soomlased, kes tutvustasid end: „Meie oleme Puurad,“” pajatab Sirje. Selgus, et Jyväskylä lähedal elab päris suur Puurade suguvõsa. Sealsed Puurad olid jõudnud

välja uurida, et Puurad siirdusid pärast Põhjasõda Soomest Eestisse. Nii see nimi levis. Ja muidugi kutsuti Sirje ja Väino Soome esinema. Nüüd on juba mitmeid aastaid järjest korraldatud maakonnas, kus Puurade suguvõsa elab, *operajuhlat* eestlaste Sirje ja Väino Puuraga eesotsas.

VÄINO SALAARMUKE

Tänapäeval on prestiižikas esineda igasugustes telemängudes. Huvitav, miks Puurasid seal kunagi näha pole?

Sirje: „Mõningaid saateid on huvitav jälgida, kui aega on. Hasarti me kumbki ei lähe, hobi see pole.”

Väino muigab: „Oleme osalenud mõnes lõbusamas saates, kuid televiktoriainides küll mitte. Kujuta ette, kui ei tea viktoriainisaates mõne Kesk-Eesti tamm übermöötu – sure või maha, tuju nullis! Ha-ha-haaa!” Ka Sirje puhkeb naerma – tõepoolest, nii võib isegi mõni kontsert või etendus nahka minna.

Väino vahetab plaati: „Kooliajast alates olen suur kinofänn. Ja kui telekast tuleb mõni huvitav film, olen kui tugitooli külge naelutatud. Pole tähtis, kas tegemist on dinosauruste või vaimudega, märulifilmi või ulmekaga, peasi et oleks *action*’it ja adrenaliini vere voolaks. Televisioon on mu salaarmuke, õnneks ei tee Sirje sellest enam erilist numbrit.”

„Mina tõmbun selleks ajaks uttu, sest mulle meeldivad hoopis head komöödiad ja muusikafilmid,” selgitab Sirje. „Kuid ega Eesti kanalitelt neid suurt ei tule, pean mujalt otsima.”

PÜÜNE PÄÄLE

Juba kuueaastaselt hakkas Sirje käima, tuttidega põlvikud jalas, Tartu Vanemuise teatri juures balletiringis. Ta meenutab: „Meid oli kaks rühma, vanemad ja nooremad. Mina kuulusin nooremasse. Kuna tantsijaid oli piisavalt, siis lavastas teatri balletiartist Ernst Raiste lasteballeti „Lumivalgeke ja 7 põialpoissi”. See lavastus ei kuulunud teatri repertuaari, aga

Sirje lauljatee oli veel alguses, kui saatus kinkis talle juba lemmikrolli.

me käisime esinemas mööda Eestit, peamiselt Tartu maakonnas. Tore on meenutada, et sellest balletiseltskonnast on tänaseks sirgunud arste, õpetajaid, kultuuriinimesi ja nii edasi. Tantsisin ka ooperis „Aida” ja tänu sellele on mul isegi ooperi meessolistide laulupartiid peas. Teatris sai vaata et rohkem aega veedetud kui koolis. Sealt õngi pärit mu kiindumus ooperetti ja ooperisse. Siis tuli aeg, mil sai juba telekast lindistada Estonia teatri etendust „Mam’zelle Nitouche”, kus olid peaosades Helgi Sallo, Voldemar Kuslap ja Endel Pärn. Super, kõik lood olid peas!”

Sirje lauljatee oli veel alguses, kui saatus kinkis talle juba lemmikrolli. Georg Ots lavastas konservatooriumi ooperistuudios Puccini „Madame Butterfly”, mille nimioissa valis Sirje. „Ja pärast konservatooriumi oli mu esimeseks tööks Estonias nimiosa Frimli ja Stotharti operetis „Rose Marie”, meenutab lauljanna. „Mind pandi Helgi Salloga ühe rolli peale. Paljud

← „Savoy ball” (1982). Väino Puura: markii Aristide de Faublas. Sirje Puura: Madeleine.

„Figaro pulm” (1976). Väino Puura: Figaro, Sirje Puura: Susanna.
 → „Jevgeni Onegin” (1986). Väino Puura: Jevgeni Onegin, Sirje Puura: Tatjana.

arvasid, et mis nüüd viga – karjäär missugune! Kuid mina kartsin, et hakkan teda alateadlikult jäljendama. Püüdsin leida igas asjas iseennast, et mitte kopeerima hakata. Ja ma arvan, et see õnnestus. „Rose Marie” oli raske, kuid väga meelitatav ülesanne.”

Teatris juhtub pahatihti nii, et osatäitjatest, kelle tutvus algab ühest ja samast rollist, saavad rivaalid. Kuid erandid kinnitavad reeglit – Sirjest ja Helgist said head kolleegid. Sageli istus Helgi Sirje etenduse ajal saalis, vaatas ja kuulas ning hiljem arutati koos, mis läks hästi, mida oleks võinud teisiti teha. Noorus on õnneks „viga”, mis päev päeva haaval paraneb – kogemused tulevad aastatega lavalt.

Sirje Puura mängis Moskva lavastaja **Georgi Ansimovi** lavastatud Dunajevski operetis „Kaks kevadpäeva” kaksikrolli ning lavastaja arvamusi oli lühike ja täpne: „Tavaliselt mõtleb ilusa häälega lauljatar, et selles kogu meisterlikkus ongi. Sirje Puura on heas mõttes selle reegli vastand. Tema teeb tööd kõiki oma näitlejavõimeid appi võttes. Ta mõtleb ise. Ja see on suur pluss.”

MUUDKUI LAULDA!

Kolm hooaega Estonia teatris pakkusid solistile vaheldusrikast elu.

Sirje: „Kui kaksikroll „Kahes kevadpäevas” oli sportlik ettevalmistus, siis „Boheemi” Mimi osatäitmine andis lootust laulda ka „Pajatsite” Neddat. Järgnev roll Poulenc'i lühiooperis „Inimhäääl” oli mulle kui noorele lauljale lausa eksperimendiks. Monooperis on ju ainult üks osatäitja, kes peab publikut köitma ja ooperit vedama 45 minutit järjest.”

„Inimhääle” lavastaja Boris Tõnismäe mõtles mõnda aega ja otsustas riskida. Ta teadis, et Sirje Puurat on näitlejana võimalik kohandada erinevatesse situatsioonidesse. Risk õigustas end, noor lauljatar sai hästi hakkama.

On vana tõde, et teater on koht, kus usalduse võitmine polegi nii raske kui hiljem selle hoidmine. Korra võib ju mõne nipiga publiku ära võrgutada, ent kuidas köita kuid, aastaid, aastakümneid? „Sirje sai tuleristsed operetis ja loodame, et ta jääb meie žanrile truuks,” ütles lavastaja **Sulev Nõmmik** lauljatarilavate alguses. „Sirje Puural on olemas see püha kolmainus: loomulik teksti valdamine, vokaal ja tore lavaline liikumine. Kõik see, mis on vajalik operetiartistile.”

Juba varakult oli selge, et tegemist on teatriinimese, särava lavakuju ja tööürajaga. Mida armastas noor laulja vabal ajal teha? Muudkui laulda! Nii ei saanudki ajakirjanikud juttu teha kalapüügist, ratsutamisest ega valmiskootud kampsunitest. Sirje: „Tahtsin kanda peas kübarat, käes kindaid ja kõndida sirge seljaga, et mind toetaks samuti kinnastatud käsi ja mulle vaataks vastu silindris härra.”

Aastaid tagasi andis Estonia teatri kontsertõhtu „Elurõõm” Sirjele ühe esimestest võimalustest olla daam Viini operetist. Teda hoidis elegantselt käevangus frakis ja silindris härra – see mees oli Väino Puura.

BARITONAALNE MÕTLEMINE

Päriselus on Sirje teen-kõik-ise-naine, kes ei kohku tagasi majapidamistöõde ees ja tunneb hästi kokakunsti – tema lagi pole tatrapuder või omllett. Bariton Väino Puura käib tänaval väärrika sammuga nagu kuningas või krahv mõnest operetist. Kuid proovisaali aknast välja vaadates märkab ta ka prügikastiinimest. Ega sellele saa kaua mõtlema jääda, aga elu pahu-pole eest kõrvale hiilida pole samuti mõtet.

Samas on Väinos ikka veel tõrts seda trikivenda, kes Sulev Nõmmiku kultusfilmis „Siin me oleme” Kohviveski akna taga koos Lauri Nebeliga (Puura madrus Mardi ja Nebel Timmu rollis – *toim*) laulis ja tembutas. Väino juttu kuulates võiks teda veelgi ette kujutada poisikese kombel akende taga käimas, aga enam ei jõua ta vajadusel nii kiiresti ära joosta. Väinos on ka paras ports Casanovat, keda ta on lavalt kehastanud. Tegu on põhiolemuselt romantikuga. Ta ise kutsub end „peaaegu perverss-romantiliseks inimeseks”.

„Eks ma ole pisut tujukas ja kindlasti edev, nagu näitlejad ikka,” tunnistas ta. „Kui vaatan, kuidas poeg **Rene** peegli ees säravpunaseid juukseid sirgeks tõmbab ja kulmukaart kohendab, tunnen temas ära iseenda. Võib ju spekuloida, kas võiksin olla padujoodik, padusuitsetaja või ehk hoopis padurikas ... Aga kõik see on lõppude lõpuks inimese enda kujundada, mõista, kus on tema piirid selles elus. Mäletan

„Cosi fan tutte” (1989). Annika Tõnuri: Fiordiligi, Ants Kollo: Ferrando, Sirje Puura: Dorabella, Väino Puura: Guglielmo.

ühte esimest kontsertesinemist teatri operetitrupiga. Laulsin tuntud laulu „Külm oled sa, põhja valge naine”. Vahetult enne etteastet tuli mu kõrvale vaikselt kolleeg Vello Viisimaa ja sosistas kõrva: „Laula, pois, see on ju nekrofiili unistus.” Ma pahvatasin naerma ja astusin lavale.”

Kui mõelda Väino Puurale, tuleb kohe silme ette tema laia naeru täis nägu. Mehele meeldib sullerdada ja lõõpida, nii et kui ta jutust poolt uskuma jääda, saad ikka kolmveerandiga petta.

Kui aastaid tagasi arvasid kolleegid, et aega on juba läinud nii palju, et Puurade elamine peaks valmis olema, siis ega see päris valmis ikka veel olnud. Sest operetisolist ei tahtnud oma kodu ehitust ainult töömeeste hooleks jätta. Geenidega päritud kuldseid käed ja võrumaalase temperament tulid asjale muidugi kasuks.

Kui Puurad maja ehitama hakkasid, käisid nad sageli Soomes esinemas. See oli üks võimalusi rahaliselt kosuda. Parasjagu oli aeg, mil rubla kurss langes kiiresti ja isegi paari soome marga eest sai hunniku rublasid. Tollal polnud poest suurt midagi saada, kuid Puuradele tuli ehitusmaterjal valutumalt kätte – mõnikord on artisti tuntusest kasu. Väinot liiges tagasihoidlikkuses süüdistada pole mõtet, ta on mees, kes „sõidab täistuledega”, pulbitsedes energiast ja elurõõmust.

VÕRU VÄGILANE JA MINI-MINNI

Estonia teatris hakkas pealtnäha tagasihoidlik Võru noormees Väino Puura kohe suuri rolle mängima, jändes seetõttu kiirelt kadestajaile jalgu. Kui venekeelset repertuaari esitades läi läbi võru keelele omane pehme kõla, näitas nii mõnigi kolleeg talle sõrmega. Oli neid, kes öiendasid, et mees on maalt ja hobusega.

Sirje: „Sellepärast Väino mulle meeldiski, et ta oli linnariugastest vaba. Mina tulin kaks aastat varem Tartu muusikakoolist Tallinna õppima ja käisin Väinot igal reedel Tartus vaatamas. Välja arvatud need reeded, kui tema ise Tallinnasse minu juurde sõitis. Tol ajal olid popid Helgi Sallo ja Voldemar Kuslap. Vaatasime nõrkemiseni nende etendusi, siis oli ju teatris käimine lihtsam kui nüüd.”

Väino isa oli põllu-, metsa-, pilli- ja rahvamees, kel Võrumaal oma majapidamine. Sirje võeti perre kohe soojalt vastu. Muusikaõpingute ajal aitasid

„Laanelilil” (1994). Sirje Puura: Nelli, Väino Puura: August Urni.

Väino vanemad noori nii liha kui kartulite ja kõige muuga, mida kodumajapidamine andis. Sirje on sündinud Tartus, Vanemuise väikese teatrimaja kõrval. Neiu lähedaste ring koosnes peaaesjalikult emast ja õest. Kuid peagi sai Väino maakodust temagi kodu. Väino vanemad kutsusid teda „minniks”, mis võru keeles tähendab minia.

SURMLIKULT ILUS HÄÄL

Kui noor bariton teatrisse tuleb, on tema saatuseks mängida laval endast vanemate isa. Nii juhtus ka 25-aastase Väino Puuraga, kelle siledat näolappi grimmiga vanemaks tehti. „Margarita Voites, Maarja Haamer ja Anu Kaal on olnud laval minu tütreid. Pojaks on olnud Hendrik (Krumm),” naerab Väino.

„Minu suur unistus oli laulda „Rose Marie’d” koos Georg Otsaga,” meenutab **Margarita Voites**. „Kui Sulev Nõmmik operetti lavastama hakkas, polnud see enam võimalik ja ma pakkusin välja, et võiksime laulda Voldemar Kuslapiga. Kuid siis ütles Sulev: „Meil on ju Puura!” Kes see Puura veel on, mõtlesin. Hiljem oli too noor ilusa häälega bariton minu partneriks „Traviatas” – Väino mängis Germont’i, Alfredo isa. „Lucia di Lammermooris” sain Väino endale vennaks. „Boheemis” olime noored armastajad. Ooperis on ette nähtud, et Marcel võtab Musette’i sülle, kõik partnerid seda ei suuda, aga Väino võttis mu sülle ja läks...”

Helgi Sallo: „Kui Väino Itaaliast tuli, kus ta 1983.–1984. aastal vokaali õppis, ja ma teda pärast seda „Luisa Milleris” kuulsin, olin suures vaimustuses.

Tütar Annika töötab pangas ja särab steppantsulaval.

Poeg Rene mängib klahvpille.

Kui surmlikult ilus ja võimas bariton! Sulev Nõmmiku lavastuses „Sel ööl” oli Väino mu partneriks. Kui häbelikult ta proovis mulle otsa vaatas, kui meie pilgud kohtusid!”

PÄRILIKUD LAVAPISIKUD

Puurade lapsed Annika ja Rene on küll muusika- ja tantsu-, kuid mitte teatriinimesed. Nad on mõlemad lõpetanud Georg Otsa nimelise muusikakooli, Rene džässpianistina ja Annika klassikalise klaveri eriala. Tänapäevaks on Rene juba kogenud klahvpillimängija, kes sai laiemale publikule tuntuks saates „Eesti otsib superstaari”. Muusikakollektiivid, kus ta eri klahvpillile mängib, on In General ja laulja Liis Lemsalu bänd.

Annika läks pärast Tallinna Reaalkooli lõpetamist õppima Inglismaale. Tema valikud olid suhteliselt ootamatud, arvestades keskkonda, kus neiu lapsena on kasvanud. Kaks eriala paralleelselt: majandus ja hispaania keel. Nüüd, pärast ülikooli lõpetamist, töötab ta Manchesteris rahvusvahelise investeerimise pangas. Annika ametiks on valuutaturgude ja -tehingute uuringud.

„Saalist käis kerge kahin läbi. Tantsisin kähku kamina lähedale, et kõige hullemat ära hoida.”

Lapsena oli Annika tagasihoidlik tüdruk. Nagu habras hiireke kapi taga, eriti kui võrrelda teda rõõvlis venna Renega, kes oli lõbus ja tegus – ehtne rüblilik, kes teatri tagaruumides ja lavataguses ohjeldamatult ringi tormas. Ometi hakkas vaikse loomuga plikatirts juba viieaastaselt Almer Jantsu stuudios steppantsu õppima. 1996. aastal astus ta üles Estonia lavale muusikalis „Hallo, Dolly”, kus tantsis koos oma tantsutrupiga. Annika jõudis stepiga nii kaugele, et 16-aastaselt osales juba Peterburi rahvusvahelisel steppantsukonkursil. Ta esitas soolotantsu 16–30-aastaste vanuseklassis ja sai teise koha.

Rene ei kannatanud juba pisikesena oma punakaid lokke ega saanud aru, miks iga teine mööduja neist sõrmedega üle libistab. Sirje: „Poisil on juuksed nagu jõhvid. Igal hommikul tirib neid salkude kaupa sirgeks.” Punased lokid tegid Renest varakult reklaamitööstuse ohvri. „Ta oli umbes kuune, kui ootas meid teatri valvelauas, kahe käega peast

kinni hoides ja nägu nutune. Reklaamimehed sattunud teatrisse, näinud teda seal ja hüüatanud vaimustunult, et just sellist poissi neil vaja ongi,” räägib Sirje pojast, kes väiksenäna ei seisnud pudeliski paigal. Ja jätkab: „Mul ei lähe meelest üks košmaarne seik. Käimas oli parasjagu „Krahvinna Mariza” etendus, poiss vaatas seda lava kõrvalt, teades väga hästi, et segada ei tohi. Enne Lisa ja Zsupani duetti oli stseen, kus minu kehastatud Lisa räägib telefoniga. Poole dueti ajal näen, et üks käsi tuleb läbi kaminasuu ja võtab aeglaselt toru hargilt. Kuulab, raputab toru ... Saalist käis kerge kahin läbi. Tantsisin kähku kamina lähedale, et kõige hullemat ära hoida. Ennast ajas muidugi naerma ka. Hoidsin mõttes põialt, et laps lavale ei roniks ja midagi hullemat korda ei saadaks.”

LAUL JA NAER

Puurade peres elatakse valdavalt vastastikusel sõprusel. Lapsevanemad pole ainult suunanäitajad ja käsutajad ega ka alati kõige targemad. Kuigi on juhtunud sedagi, et ema on tütre pärast meeleetus mures, isegi mustas masenduses olnud – kaassüüdlaseks internet. Annika istunud iga vaba hetke ekraani ees. „Kujutasin küll ette, et internet arendab, aga mulle tundus, et ta lööb seal pidevalt aega surnuks. Aga mis selgus? Annika leidis sealt endale Ameerika, Broadway staarid, Fred Astaire'i ja steppantsu tehnika. Huvi päädis sellega, et ta saatis Broadway'l asuvasse stuudiosse oma CV ja tantsuvideo, et pääseda intensiivkursustele.”

Annika võeti stuudiosse vastu, aga Eesti Kultuurkapitalilt ta rahalist toetust ei saanud. „Nägin noore inimese lootust, nii suur oli ta soov! Õnneks lahendas Ameerika pool osaliselt selle mure ja Annika lendas New Yorki,” pajatab Sirje. „Stuudioruume otsides kohtasin kohalikke, kellel palusin endale teed juhatada,” täiendab tantsutüdruk ise. „Nad ütlesid mulle: „Ah-jaa, me teame ju sind ja su videot, super!” Ning juhatasid mu saali. Selle video põhjal mulle stipendium määratigi.”

Aastate jooksul on Annika korduvalt koos isa-emaaga kontsertidel esinenud. Muidu tagasihoidliku loomuga, lööb ta lavale alati särava. „Ema on küllalt karm, aga ta ei ütle, et see on halvasti, vaid hoopis – tee seda või seda paremini,” kiidab Annika. Steppantsijana on tal lavakogemusi esinemistest Eesti kaitsevõime orkestriga ja Mart Sanderi Bel-Etage Swingorkestriga. Tänavu toimus Inglismaal konkurss, kus osales 400 steppantsijat Inglismaalt, nende hulgas Annika Puura. Unistused täituvad, kui sa väga soovid. Annika, kes on *step by step* oma saatusele vastu tantsinud, valiti Company Tap Attack steppantsutrupi liikmeks.

Perepoeg Rene pole esmapilgul jutukas, kuid on see-eest tegus inimene. Vanematekodust kolis ta juba mõnda aega tagasi omaette elama. Tema tee on ristunud poplauljatar Liis Lemsaluga, kellega jagab nii huvi muusika vastu kui ka ühist kodu.

Perepiltidega Puurade kodus pinda ei käida, kuigi poja-tütre saavutustega võiks ju hoobelda küll. Väino lisab, et pole küllalisi ka kunagi laulmisega ahistanud. Puurasid ühendab elurõõm, sest muusika ja naer on neil kõigil veres. ■